

O'zbekiston Respublikasi
Sog'liqni saqlash vazirining
2025 yil "23" iyundagi
180-sonli buyrug'iga
ilova

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

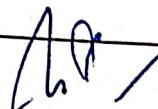
RESPUBLIKA IXTISOSLASHTIRILGAN XIRURGIYA ILMIY-AMALIY TIBBIYOT MARKAZI

**«O'T-TOSH KASALLIKLARI» NOZOLOGIYASI BO'YICHA MILLIY KLINIK
STANDARTI**

TOSHKENT - 2025

«TASDIQLAYMAN»
«Akademik V.Voxidov nomidagi
RIXIATM» DM direktori
S.I. Ismailov

» _____
_____ 2025 yil

« O‘T-TOSH KASALLIKLARI » NOZOLOGIYASI BO‘YICHA
MILLIY KLINIK STANDART

TOSHKENT – 2025

**O‘T-TOSH KASALLIKLARI BO‘YICHA MILLIY KLINIK STANDARTI TASHXISLASH VA
DAVOLASHGA JALB ETILADIGAN MUTAXASSISLAR NOMI**

XKT-10/11 bo‘yicha kodlanishi:	Nozologik nomlanishi:	Nozologiya bo‘yicha ambulatoriya sharoitida tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar		Nozologiya bo‘yicha statsionar sharoitda tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar	
		Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassis	Qo‘shimcha jalb etiladigan mutaxassislar	Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassis	Qo‘shimcha jalb etiladigan mutaxassislar
K80.0	O‘tkir xoletsistit bilan o‘t pufagidagi toshlar	1. UASH shifokori 2. Gepatolog 3. Jarroh	1. Kardiolog 2. Endokrinolog 3. Pulmonolog 4. Nevrolog 5. Torakal xirurg 6. Gastroenterolog 7. Urolog 8. Nefrolog 9. Qon-tomir jarrohi 10. Pediatr	1. UASH shifokori 2. Gepatolog 3. Jarroh	1. Kardiolog 2. Nefrolog 3. Endokrinolog 4. Qon-tomir jarrohi 5. Pulmonolog 6. Nevrolog 7. Torakal xirurg 8. Gastroenterolog 9. Urolog 10. Pediatr
K81.0	O‘tkir xoletsistit				
K82.0	O‘t pufagining bloklanishi				
K82.2	O‘t pufagining teshilishi				
K80.4	Xoletsistit bilan o‘t yo‘llarida toshlar				
K80.5	Xolangit yoki xoletsistitsiz o‘t yo‘llarining toshlari				
K80.8	Xolelitiyozning boshqa shakllari				

O‘T-TOSH KASALLIKLARINI TASHXISI VA DAVOSI

BO‘YICHA REJALI TASHXISLASH, DAVOLASH, REABILITATSIYA va DISPANSERIZATSIYA TADBIRLARI

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Rejali tibbiy yordam ko‘rsatish darajasi va turi bo‘yicha					Xizmat ko‘rsatish yoki tekshiruvni o‘tkazish minimal soni	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Statsionar yordam*				
		OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Asosiy mutaxassis (xirurg) maslahati	Shikoyati va anamnez (kasallik va hayot anamnezini yig‘ish)	+	+	+	+	+	bir martadan kam emas	
	Obyektiv ko‘rik	+	+	+	+	+	bir martadan kam emas	
	Fizikal va klinik tekshiruv	+	+	+	+	+	bir martadan kam emas	
	Lokal status ko‘rigi	+	+	+	+	+	bir martadan kam emas	
<p>Izoh: bemorda qo‘shimcha boshqa yoki yondosh kasalliklari aniqlangan holatda, ko‘rsatmaga muvofiq Milliy klinik protokollarda keltirilgan boshqa tegishli tor doirasidagi mutaxassislarning ko‘rigi o‘tkazilishi talab etiladi;</p> <p>- kasallikni asoratlangan holatida murojaat bo‘lsa va/yoki aniqlansa, shuningdek jarrohlik amaliyotiga ko‘rsatma bo‘lgan holatlarda shoshilinch jarrox konsultatsiyasi o‘tkaziladi, bemor holatiga qarab shifoxonaga statsionar davoga va/yoki jarroxlik amaliyotini o‘tkazish uchun yo‘naltiriladi.</p>								
Mutaxassis (shifokor) maslahati (qo‘shimcha)	Jarroh	+	+	+	+	+	bir martadan kam emas	
	Qon-tomir jarrohi			+	+	+	bir martadan kam emas	
	Endokrinolog			+	+	+	ko‘rsatma bo‘yicha	
	Kardiolog			+	+	+	bir martadan kam emas	
	Pulmonolog			+	+	+	ko‘rsatma bo‘yicha	

	Nevrolog				+	+	ko'rsatma bo'yicha	
	Torakal xirurg				+	+	ko'rsatma bo'yicha	
	Gepatolog				+	+	ko'rsatma	
	Gastroenterolog				+	+	ko'rsatma bo'yicha	
	Urolog				+	+	ko'rsatma bo'yicha	
	Nefrolog				+	+	ko'rsatma bo'yicha	
	UASH	+	+	+			bir martadan kam emas	

Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq) bemorda qo'shimcha boshqa yoki yondosh kasalliklari aniqlangan holatda, ko'rsatmaga muvofiq Milliy klinik protokollarda keltirilgan boshqa tegishli tor doiradagi mutaxassislarning ko'rigi o'tkazilishi talab etiladi;

Asosiy laborator tekshiruvlar	Umumiy qon taxlili	+	+	+	+	+	bir martadan kam emas	
	Umumiy peshob taxlili	+	+	+	+	+	bir martadan kam emas	
	Qonning biokimyoviy taxlili (umumiy bilirubin, bevosita va bilvosita bilirubin, ALT, AST, umumiy oqsil, mochevina, kreatinin, elektrolitlar, qondagi glyukoza);		+	+	+	+	bir martadan kam emas	
	Koagulogramma (APTT, XNN, fibrinogen, PT, PTI, MNO);		+	+	+	+	bir martadan kam emas	
	Qon guruhi va Rh omili;		+	+	+	+	bir martadan kam emas	

	Vasserman reaksiyasi;		+	+	+	+	bir martadan kam emas	
	IFT usuli orqali OIV qon taxlili		+	+	+	+	bir martadan kam emas	
	IFT usuli orqali Gepatit B va C taxlili;		+	+	+	+	bir martadan kam emas	
Izoh:	Bemorni ko'rikdan o'tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko'rsatmaga ko'ra qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi.							
Qo'shimcha laborator tekshiruvlar	Najasni yashirin qon ketishiga tekshiruvi		+	+	+	+	ko'rsatma bo'yicha	
	Qonda SRB aniqlash		+	+	+	+	ko'rsatma bo'yicha	
	Kislota-asos muvozanati		+	+	+	+	ko'rsatma bo'yicha	
	Ekspress test D-Dimer miqdorini aniqlash		+	+	+	+	ko'rsatma bo'yicha	
	ECHT aniklash		+	+	+	+	ko'rsatma bo'yicha	
	Elektrolitlarning va rN analizi		+	+	+	+	ko'rsatma bo'yicha	
	Leykoformulani aniklash		+	+	+	+	ko'rsatma bo'yicha	
	Qon suyulishi vaqti aniklash		+	+	+	+	ko'rsatma bo'yicha	
	Qonda glyukoza aniqlash		+	+	+	+	ko'rsatma bo'yicha	
	Qonda lipidlar spektri (TG, Xol, LPVP, LPNP, LPONP, KA) aniqlash		+	+	+	+	ko'rsatma bo'yicha	
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)	Bemorni ko'rikdan o'tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko'rsatmaga ko'ra qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi.							
	EKG		+	+	+	+	bir martadan kam emas	
	ExoKG		+	+	+	+	bir martadan kam emas	

Asosiy instrumental tekshiruvlar	Qorin bo'shlig'i UTT		+	+	+	+	bir martadan kam emas
	Ko'krak qafasi va qorin bo'shlig'i a'zolarining rentgenografiyasi/rentgenoskopiyasi		+	+	+	+	bir martadan kam emas
	Oshkozon ichak tizimi kontrastli tekshiruvi			+	+	+	bir martadan kam emas
	MRT (xolangiografiya)				+	+	bir martadan kam emas
	EGDFS			+	+	+	bir martadan kam emas

Izoh: Bemorni ko'rikdan o'tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko'rsatmaga ko'ra asosiy tekshiruvlar bir necha marta o'tkazilishi mumkin.

Qo'shimcha instrumental tekshiruvlar	MSKT-Koronarografiya				+	+	ko'rsatma bo'yicha
	Oyoq chuqur venalar UTT			+	+	+	ko'rsatma bo'yicha
	Spirometriya		+	+	+	+	ko'rsatma bo'yicha
	Ko'krak qafasi va qorin bo'shlig'i kontrastli MSKT tekshiruvi				+	+	ko'rsatma bo'yicha

Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq) Bemorni ko'rikdan o'tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko'rsatmaga ko'ra qo'shimcha tekshiruvlar o'tkaziladi.

*STATSIONAR DAVOGA KO'RSATMA: Kasallikni darajasi va klinik belgilarni kaytalanishi.

IXTISOSLASHTIRILGAN STATSIONAR DAVOGA KO'RSATMALAR

Rejali statsionar davoga ko'rsatma (jarroxlik amaliyotisiz)	Shoshilinch statsionar davoga ko'rsatma
O'ng qovurg'a osti soxasidagi og'riq. Ko'ngil aynishi, tomoqda jig'ildon qaynashi, qayd qilish.	Mexanik sariqlik. Merfi, Ortner sinamalari musbat bo'lganda.

Levofloksatsin								
----------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq) 1. Bemorni ko'rikdan o'tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko'rsatmaga ko'ra dori vositalarining dozasi va turi o'zgartirilishi mumkin.
2. Bemorga tavsiya qilinadigan dori vositalar (kardiologik dori vositalari, anitigistamin, umumiy kuvvatlovchi va antibiotik vositalarni) turi va dozirovkasi bemor va kasallikni anamnezi, kechish davri, tekshiruvlar natijasi va individual yondoshuv orqali belgilanadi.

Davolash tadbirlari (qo'shimcha medikamentoz davo)		Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
		OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi							
Atropin sulfat		+	+	+	+	+		
Flukonazol-SBC					+	+		

Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq) Bemorni ko'rikdan o'tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko'rsatmaga ko'ra qo'shimcha dori vositalarining dozasi va turi o'zgartirilishi mumkin.

(REJALI JARROHLIK AMALIYOTI)

Davolash tadbirlari (operativ davo)	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
Jarrohlik amaliyoti/aralashuv/muolaja nomi					
Traditsion xoletsistektomiya			+	+	+

Laparoskopik xoletsistektomiya			+	+	+
KER bo'ytcha o't yo'llarini naychalash				+	+
Pikovskiy bo'yicha o't yo'llarini naychalash					+
Teri-jigar orqali o't yo'llarini naychalash					+
Gepatiko-entero anastamoz qo'yish					+
Izoh: (ko'rsatma bo'yicha) Jarrohlik amaliyoti uchun tibbiy texnik bazani shakllantirish orqali hamda mutaxassislarning salohiyatini hisobga olib, Respublika darajasidagi amaliyotlarning viloyati yoki tuman darajasida o'tkazilishi mumkin.					

(DAVOLOVCHI OVQATLANISH/PARHEZ)

Ovqatlanish tartibi	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
Parhez №5stol	+	+	+	+	+
Rejim – bemorning umumiy holatidan kelib chiqqan holatda buyuriladi.	+	+	+	+	+
Fitoterapiya	+	+	+	+	+

(DISPANSERIZATSIYA)

(SOG‘LOM KONTINGENT DISPANSERIZATSIYASI/”D” NAZORATGA OLINGAN BEMOR DISPANSERIZATSIYASI)

Dispanserizatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OSHP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal soni	Dispanser nazorati muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. Obyektiv ko‘ruv	+	+	Ko‘rsatma bo‘yicha	
	2. Klinik tekshiruvi	+	+	Ko‘rsatma bo‘yicha	
Izoh: Kushimcha yurak kon tomir kasalliklari aniklanganda OSHP/OP va KTMP sharoitida nazorat qilinadi va davolanadi					
Laborator tekshiruvlar	1. Umumiy qon tahlili	+	+	Ko‘rsatma bo‘yicha	
	2. Qon bioximiya taxlili;	+	+	Ko‘rsatma bo‘yicha	
	3. Koagulogramma	+	+	Ko‘rsatma bo‘yicha	
Izoh: Bemorni ko‘rikdan o‘tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko‘rsatmaga ko‘ra qo‘shimcha tekshiruvlar o‘tkaziladi.					
Instrumental tekshiruvlar	1. EGDFS		+	Ko‘rsatma bo‘yicha	
	2. Rentgenkontrastli tekshiruvi		+		
	3. Qorin bo‘shlig‘i UTT		+	Ko‘rsatma bo‘yicha	
Izoh: Bemorni ko‘rikdan o‘tkazish vaqtida yondosh kasalliklari aniqlansa, tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib ko‘rsatmaga ko‘ra qo‘shimcha tekshiruvlar o‘tkaziladi.					

(BIRLAMCHI, IKKILAMCHI VA UCHLAMCHI PROFILAKTIKA/ SKRINING)

Profilaktika tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OSHP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal soni	Reabilitatsiya muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. Tibbiy ko‘rik (xavf omillarini aniqlash)		+	Ko‘rsatma bo‘yicha	
	2. OP va/yoki markaziy poliklinika shifokorining (jarrox) tizimli monitoringi		+	Ko‘rsatma bo‘yicha	
Izoh: (ko‘rsatma bo‘yicha) Bemorlarni tizimli monitoringi orqali xavf omillari aniqlangan taqdirda, bemorlar qayta chuqurlashtirilgan tibbiy ko‘rik o‘tkazish maqsadida tor mutaxassislarga jo‘natiladi.					

(REABILITATSIYA)

Reabilitatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	Uy sharoitida	OSHP/OP / KTMP	Statsionar sharoitida	Tadbirlar minimal soni	Reabilitatsiya muddati	
Mutaxassis (shifokor)	To'g'ri ovqatlanish bo'yicha tavsiyalar va nazorati	+	+	+	Doimiy ravishda		
	Muntazam xarakatlanish tartibi	+	+	+	Doimiy ravishda		
	Kun tartibi va uyku rejimi	+	+	+	Doimiy ravishda		
	Davolovchi jismoniy tarbiya	+	+	+	Doimiy ravishda		
	Fitoterapiya			+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	Massaj			+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	Fizioterapiya			+	+	Ko'rsatma bo'yicha	

Izoh: Bemorning salomatligidan kelib chiqib, ko'shimcha tadbirlar kiritilishi mumkin

1 son gepatobiliar xirurgiya va jigar transplantatsiyasi bo'limi mudiri.:

Mirolimov M.M.

1 son gepatobiliar xirurgiya va jigar transplantatsiyasi bo'limi raxbari:

t.f.d. professor

Akbarov M.M.